होतर्यज" इति । 'दैव्या होतारौ' सप्तमप्रयाजदेवौ, तौ च 'प्रचेतसौ' प्रकृष्टज्ञानयुक्तौ, 'देवानां' सर्व्वेसामुत्तमं, 'यशः', सम्पादयन्तौ। 'कवी' विद्वांसौ, 'सयुजा' सहैव वर्त्तमानौ,'दृह', कर्म्मणि 'अनड्वाहं' शकटवहनक्षमं गाम् । अन्यत् पूर्व्ववत् ॥

अथाष्टममन्त्रमाह । "होता यक्षत् पेशस्वतीः [५] । तिस्रो देवीर्हिरण्ययीः । भारतीर्बृहतीर्महीः । पतिमिन्द्रं वयोधसम् । विराजं छन्द इहेन्द्रियम् । धेनुं गां न वयो दधत् । वेत्वाज्यस्य होतर्यज" इति। 'तिस्रो देव्यः' अष्टमप्रयाजदेवताः, ताश्च 'पेशस्वतीः' रूपवत्यः,'हिरण्ययीः' सुवर्णाभरणोपेताः,'भारतीः' इतिबहुवचनेन इडासरस्वत्यावपि गृह्येते । 'बृहतीः' प्रौढाः,'महीः' पूज्याः,'पतिं'पालकं,'धेनुं गां'नवप्रसूतिं गामपि। अन्यत्पूर्व्ववत्॥

नवममन्त्रमाह। "होता यक्षत्सुरेतसम्। त्वष्टारं पुष्टिवर्द्धनम्। रूपाणि बिभ्रतं पृथक्। पुष्टिमिन्द्रं वयोधसम् [६]। द्विपदं छन्दइहेन्द्रियम्। उक्षाणं गां न वयोदधत्। वेत्वाज्यस्य होतर्यज" इति। 'त्वष्टृ' शब्देन नवमप्रयाजदेव उच्यते, स च 'सुरेताः' शोभनरेतस्कः बहुप्रजाप्रदः, शरीरस्य पुष्टिं वर्द्धयतीति 'पुष्टिवर्द्धनः'। स च प्रतिशरीरं 'पृथक्' विलक्षणानि 'रूपाणि बिभ्रत्', वर्त्तते। तादृशं देवं होता 'यक्षत्' यजतु। 'पुष्टिं' पुष्टिप्रदम्,'इन्द्रम्','उक्षाणं गान्न' सेचनक्षमं वृषभमपि। अन्यत् पूर्व्ववत् ॥

दशममन्त्रमाह। "होता यक्षच्छतक्रतुम्। हिरण्यपर्णमुक्थिनम्। रशनां बिभ्रतं वशिम्। भगमिन्द्रं वयोधसम्। क-